

بازنمایی پدر و مرد ایرانی در سینمای جشنواره‌ای

چندی پیش که لاله مرزبان در بخش فرعی جشنواره ونیز برنده جایزه شد، سخنرانی‌ای درباره ظلمی که به زنان ایرانی می‌شود، انجام داد؛ صحبت‌هایی که با توجه به مضمون فیلم «مراقب»، متمرکز بر خشونت خانگی در ایران بود. تصاویری از مهمانان حاضر در مراسم نیز پیش‌شد که برای این سخنرانی به‌همراه وازار آزادی کرده‌بودند. اما واقعیت این است که همه ما مداین تصویر که فیلمی مثل مراقب به نمایش می‌گذارد، لزوماً منطبق بر اکثریت جامعه ایرانی نیست اما چه چیزی باعث شده مخاطب فیلم‌های ایرانی در خارج از مرزها چنان‌این تصاویر را باور کنند که متغلب شود؟ به‌گفته‌ی گزارش «جامع‌الانلاین» برای درک بهتر این پدیده، به پنج فیلم «مراقب»، «خانۀ پدری»، «فروشنده»، «برادران لایلا»، «چریک‌پسر» و «مراقب» که در ۱۶ سال اخیر در جشنواره‌های خارجی حضور داشته و پیرامون آنها جنجال‌ها رسانه‌ای شکل گرفته که باعث دیده‌شدن‌شان شده، نگاهی می‌اندازیم تا تصویر دقیق‌تری به‌دست‌آوریم.

خسونت خانگی به مثابه پدیده‌ای فرهنگی

نخستین فیلم، «خانه پدری» به کارگردانی کیانوش عیاری است. این اثر داستان خانواده‌ای به نام مستحشم را در بستر شش‌دهه روایت می‌کند و با حکایت قتل دختر خانواده در حدود ۷۰ پیش آغاز می‌شود؛ الگویی که در بستر زمان سال ۱۳۷۸ تکرار و تکثیر می‌شود. خانه پدری موضوع شش‌دهه خانگی فرهنگ زان را نه یک مورد در یک خانواده، بلکه به پیدایش فرهنگی در ایران که حتی ریشه‌ای مذهبی هم دارد، به تصویر می‌کشد؛ حتی در نقد و بررسی این فیلم نیز به نام‌آوردن درازای اشاره شده که خانه‌اندامی از ایران توصیف کرده‌اند؛ نکته‌ای که خود تأییدی بر این موضوع است.

تصویر پنهان پشت چهره مرد خانواده دوست

فیلم دوم، «فروشنده» به کارگردانی اصغر فرهادی است؛ اثری که در سال ۱۳۹۶ جایزه بهترین فیلمنامه و بهترین بازیگر مرد جشنواره کن را تسکب کرد و به طور غیرمنتظره هم پدر ایرانی را بازتاب داد. به دهه ۶۰ سرجای حسینی نقش «مهر» را بازی می‌کند؛ پیرمردی که پس از ورود به خانه‌ای که پیش‌تر محل زندگی زنی بوده، درگیر بحرانی می‌شود که زندگی زوج جوان را تهدید می‌کند. این فیلم، پر از تغییر می‌دهد. اهمیت این شخصیت در عین عادی که فیلم ابتدا و آخر به عنوان یک «مرد» و سپس به عنوان «پدر» و «همسر» می‌شناساند. او در جامعه تصویری از مردی زخم‌خیز و خانواده‌دوست دارد؛ خانواده‌ای که همسر، دختر و دامادش در فیلم در کنار او قرار می‌گیرند اما پشت این تصویر، راز و پتانسیل دیگر پنهان است.

پدرسالاری بی‌پشتوانه اما پابرجا

سومین فیلم، «پرداران لایلا» به کارگردانی سعید روستایی است؛ یکی از فیلم‌هایی که تولید و پخش آن در جشنواره کن در سرانه‌ها به بار نیاورد. عمده‌این جنجال به بی‌انزلی‌های شخصیت پندار از این فیلم، به‌ویژه سکانس‌های که در آن دختر خانواده سبلی به‌صورت پدر می‌زند، بازمی‌گردد. در این فیلم، اسماعیل، پدر خانواده با بازی سعید پورصمیمی می‌خواهد فرزندان و همچنین خانواده و طایفه‌اش به او احترام بگذراند، به‌ویژه پس از آن‌که پدرسارای پیر این خاندان از دنیا می‌رود و همین باعث می‌شود اسماعیل خود را فرد متمایز برای این جایگاه ببیند. این شخصیت، تجسم پدرسارای ای است که دیگر پستوانه اقتصادی و اجتماعی واقعی ندارد اما ماهیچنان بر جایزه نماندین خود اصرار می‌ورزد؛ درحالی‌که تنها عضو خانواده با درآمد واقعی، دخترش لایلا است نه او.

افتتاح نمایشگاه عکس «رامش شب»

مایشگاهه گروهی «رامش شب» که حاصل عکس‌های سیدصابر امامی و علیرضا میوند است، عصر چهارشنبه ۸ مهر در تالاری شماره ۲ فرهنگسرای ارسباران افتتاح شد. این مجموعه تلاش است برای ثبت آن دیدی می‌شود بلکه از طریق اثری که نور، اساسی بر جای می‌گذارد. رامش شب از جایی نه دیگر به معنای بازشناسی اشیا نیست؛ از روی آراش‌کار کند، خود به موضوع دیدن بدل گ‌ر و هشدن در ریتیم شب است؛ به تماشای مشاهده و انتزاع، عکاسی و نقاشی به تدریج، کیفیتی از حضور است. این نمایشگاه که سی و امیدوند است، از ساعت ۱۶ تا ۱۸ به روی

**«جادوی صدا» در
جشنواره عروسی
تهران-مبارک**

هفتمین نشست تخصصی بیست و یکمین جشنواره بین‌المللی نمایش عروسکی تهران- مبارک با عنوان «جادوی صدار نمایش عروسکی» و با آموزش فرشاد فروزی، اهنگساز، دراماتورژ، اجراگر و بداهه‌پرداز، برگزار می‌شود. به‌گزارش جام‌چم به نقل از روابط عمومی جشنواره، این نشست شنبه ۱۱ مهرماه ۱۴۰۵، ساعت ۱۶ تا ۱۸ در سالن اصلی مرکز تئاتر مولوی برگزار خواهد شد. فرشاد فروزی از سال ۱۳۷۹

امان از این ناسپینمای رو زمینی!

به‌رغم تمام ادعاها، فیلم‌های به اصطلاح «زیرزمینی» از ابتدا تا انتها هیچ پیوندی با فعالیت‌های مخفی ندارند و در واقعیت، فرآیندی کاملاً «روزمینی» و با ساختاری کاملاً «بالازمینی» را طی می‌کنند

و می‌کنند، آثاری مانند کیک محبوب من یا «آشیل» یا «رکسانا» یا....

همین روال برای دیگر فیلم‌های قانونی

این آثار دقیقاً مانند فیلم‌های مجوزدار، فیلم‌نامه خود را به شورای پروانه ساخت سازمان سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارائه کرده و پس از طی مراحل قانونی، پروانه ساخت رسمی دریافت می‌کنند. سپس با اتکا به همین مجوز، به مراکز و سازمان‌های مختلف مثل نیروی انتظامی،

اداره اماکن، شهرداری‌ها،
مؤسسات و سازمان‌های
دیگر مراجعه کرده و براساس
همان پروانه ساخت، مجوز
فیلمبرداری و تولید را در
مکان‌های گوناگون مانند
خیابان‌ها و لوکیشن‌ها و
ساختمان‌های عمومی و
سایر مراکز دریافت می‌کنند
و حتی از حمایت‌های مالی
و امکانات مختلف برخوردار
می‌شوند.

بسیاری از بازیگران و عوامل تولید مانند فیلمبرداران، متصدیان صدا، استودیوها و... براساس همان پروانه ساخت رسمی و قانونی، با پروژه‌های سینمایی همکاری کرده و امکانات خود را در اختیار آنها قرار می‌دهند.

چنانچه فیلم‌هایی مثل یک محبوب من، بیدا، مراقب، آشیل و... با همین پروانه ساخت رسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، مراحل تولید کاملاً علنی و قانونی داشتند و صحنه‌های متعددی را در میادین و خیابان‌ها و کوچه‌پس‌کوچه‌های شهر و... حتی سازمان‌ها و مؤسسات همچون

تئاتر

تثاثر فجر	نثار آغاز کرده و تاکنون
علاقه‌مند	و بازی و حدود ۱۵۰۰ شب
خود را از	بره‌بره‌گرای او در طراحی
ارسال که	و عناصر اجرایی و روائی
آرزو عالی	ن در ایوب مهرجویی،
دارد. این	مرتضی میرمنظمی و
مهرماه ۵۵	از جشنواره بین‌المللی

تئاتر فجر و کانون منتقدان تئاتر ایران دریافت کرده است. علاقه‌مندان برای ثبت‌نام می‌توانند نام و شماره تماس خود را از طریق تلگرام یا به‌به شماره ۰۹۱۳۳۹۵۶۴۹ ارسال کنند. اولویت حضور با ثبت‌نام‌کنندگان است. آرزو عالی، مدیریت بخش آموزش جشنواره را برعهده دارد. این جشنواره به‌دبیری پویک عظیم‌پور تبریزی، مهرماه ۱۴۰۵ در تهران برگزار می‌شود.

آنچه ندارند، سینماست

اما معمولاً در آثاری همچون پیدای ما مراقب یا
 یک محبوب من و... در کنار کلی شعر و شعار
 و صدور بیانیه و ایراد سخنرانی و... آنچه وجود
 ندارد و به چشم نمی خورد، همانا سینما و عناصر
 فیلمیک است! یعنی معمولاً آوازه خوانی زن و
 حرکات ناموزون و فرار یا همراه شدن زن و مرد
 غریبه و سگ بازی و روابط آنچنانی و دعاها و
 هیولابازی مردها و به ویژه پدرها و... و عرق خوری
 و بازداشت و زندان است که بارزترین و گشت ارشاد
 و کلسکوپتی است که در این نوع آثار دیده
 می شود؛ به قول معروف جنس جور است، فقط
 در میان همه آنها، نه تضاد یا به چشم می خورد و
 نه شخمینی و نه فراز و نشیبی و نه حس و حالی
 و نه فیلمنامه ای و... و به طور خلاصه، از سینما
 خبری نیست!

از همین روست که به رغم همه سفارش ها و فائدها و حمایت های خارجی، اغلب در همان جشنواره های خارجی هم ناموفق هستند و به اصطلاح پیشروی هم کف دست نامی نمی اندازند! این ماجرا که چند سالی است در جشنواره های خارجی علیه همین «ناسیمای روزمینی» ما برجسته شده؛ مثلاً قبلم یکیک محبوب من، با این که در جشنواره برلین پذیرفته شد اما حتی مورد یک نقدی خشک و خالی، ولو در هیچ یک از دوره های جشنواره های خارجی قرار نگرفت یادانه انجیر معابد، آن قدر ضعیف ارزیابی شد که حیأت داروان جشنواره کن با همه سفارشات و توصیه ها، هر چه بالا و پایین کرد، نتوانست هیچ جایزه ای به آن بدهد تا بالاخره دبیر هنری جشنواره، یک جایزه ویژه خلق الساعه از آستینش بیرون کشید و به رسول اف داد!

فیلمی مانند پیر سر را با همه به آب و آتش زدند اما تقریباً در هیچ یک از جشنواره‌های معتبر دنیا قبول نکردند تا یکی دو جشنواره دست دوم یا بسیار پرت مانند ترانسلیوانیا را در بخش‌های جنبی خود راه دادند.

فیلم بیداد در هیچ جشنواره معتبری به جز جشنواره دست چنم کارلو و واری پذیرفته نشد و فیلم مراقب به‌رغم تمامی پارتی‌بازی‌ها و سفارش‌ها، حتی برای بخش اصلی مسابقه جشنواره ونیز هم رد شد و تنها در یکی از ۵۵ بخش جنبی آن حضور داشت؛ و جایزه‌ای هم که دریافت کرد یکی از هفت جایزه یکی از ۵۵ بخش جنبی و حاشیه‌ای این جشنواره بود!

یعنی جشنواره ونیز به جز بخش مسابقه اصلی خود-که مهم ترین و در واقع اساس جشنواره به شمار می رود- ۵۵ بخش حاشیه ای و

جنبی دارد مانند «نتیک»، «هفته منتقدان»، «فدیک»، «پاسبنی»، «کوبیر»، «شبکه فیلم»، «خلاق بشر»، «قطره سبز»، «میکبک لانترن»، «مارچلوماستریری»، «فیشری»، «موف ۴۰۶»، «جایزه نری آنگراد ونیز»، «جایزه روبرو برون»، «سینما و هنر» و... یکی از بخش های جنبی، بخش «افق ها» است که در آن هفت جایزه اهدا می شود و یکی از آنها به بازیگر فیلم «مراقب تعلق گرفت؛ آن جایزه هم نه شیر طلایی و نه شیر نقره ای - جوایز اصلی جشنواره ونیز - بود، بلکه یک شیر شبیه رنگ به او داده شد! همین و همین!

فیلم کوتاہ

ساخت فیلم کوتاه «۱۸۹۵» با هوش مصنوعی

ضرورت در جشنواره هاشد. ۱۹۸۵ با استفاده از امکانات
 گوگل تولید شده و نخستین حضور جشنواره‌ای
 فیلم هوش مصنوعی، امارات تجربه کرده است؛
 ی که با همکاری امارات و Google Gemini برگزار
 سراسر جهان دریافت کرد و ۱۹۸۵ در روند انتخاب
 پایانی قرار گرفت. داستان فیلم در آینده‌ای روایت
 می‌دهد که بر صنعت فیلمسازی مسلط شده است و ابزارهای
 هوش مصنوعی، در این میان، دوربین‌های دیجیتال
 فیلم گذشته را در دوربین‌های آنالوگ می‌روند و
 پلحه هوش مصنوعی شکل می‌دهند.

تئاتر

دور سوم نمایش «رویای آمریکایی» در تئاتر هامون

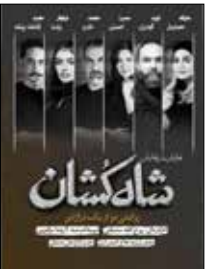

در تئاتر هامون روی صحنه می‌رود. دراماتوزی این اثر را نیز علی حسرتی و هلیا فغداشبخ به‌طور مشترک برعهده دارند. روای آمریکایی برداشتی هجومیز و راورودیک از باغ وحش شیشه‌ای تنسی ویلیامز است؛ تلاشی برای بازخوانی جهان اثر از زاویه‌ای طنزآمیز و متفاوت. در این نمایش ۷۵ دقیقه‌ای، امیر کردی، میوشا نیک‌بخش، زهره خرابی، احمد رضا میررجبی، محمد جواد رضوانی، مهیار سیب‌زاده به ایفای نقش می‌پردازند. گفتنی است علی احمدی نیز به‌عنوان مشاور

است؛ از گذشته، از آینده، از آدم‌هایی که فتنه‌اند و آدم‌هایی که هنوز نمانده‌اند اما ظاهر هیچ‌کس حواسش به چیزی که همین حال‌الدر این خانه می‌گذرد نیست.»

پیداد

«شاه‌کشان»
در باغ کتاب تهران

هر شب ساعت ۱۹:۳۰ در سالن «کُرباکس» پردیس تئاتر و موسیقی دُگر» در باغ کتاب تهران روی صحنه می‌رود. شاه‌کشان یک نمایش درنمایش است که متن کهن را با تاکید بر مفهوم عدالت به عنوان تم اصلی اثر، به پشت صحنه مرتبط می‌کند. در توضیح این نمایش آمده است: «بی‌عدالتی در طول تاریخ چون سایه‌ای از سنگین همراه انسان بوده است. از گذشته تا امروز... این زخم کهنه؛ تازه مانده و هر نسل دوباره آن را زندگی می‌کند.» بازیگران این نمایش درنمایش به ترتیب ورود به صحنه؛ عبارتند از: محمد نادری، سمیرا حسینی، عارفه محماریان، مهید قناعت‌پیشه، نیلوفر پارسا و نوید گودرزی. از میان دیگر عوامل آن نیز می‌توان از مشاور پروژه جلال‌الدین دری و... نام برد.